

909**ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ**

z dnia 14 września 2000 r.

w sprawie udzielania pomocy na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem osobom opuszczającym rodziny zastępcze, niektóre typy placówek opiekuńczo-wychowawczych i domów pomocy społecznej, zakłady poprawcze, schroniska dla nieletnich oraz specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze.

Na podstawie art. 33p ust. 10 ustawy z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 1998 r. Nr 64, poz. 414, Nr 106, poz. 668, Nr 117, poz. 756, Nr 162, poz. 1118 i 1126, z 1999 r. Nr 20, poz. 170, Nr 79,

poz. 885 i Nr 90, poz. 1001 oraz z 2000 r. Nr 12, poz. 136 i Nr 19, poz. 238) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie reguluje:

- 1) typy placówek opiekuńczo-wychowawczych i domów pomocy społecznej, po opuszczeniu których wychowankowie są uprawnieni do korzystania z pomocy, o której mowa w art. 33p ust. 1 ustawy z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej, zwanej dalej „ustawą”,
- 2) warunki i kryteria dochodowe, jakie powinna spełniać osoba opuszczająca rodzinę zastępczą, niektóre typy placówek opiekuńczo-wychowawczych i domów pomocy społecznej, zakład poprawczy, schronisko dla nieletnich, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, zwana dalej „osobą usamodzielnianą”, oraz kryteria dochodowe rodziny zobowiązanej do dostarczania środków utrzymania na podstawie przepisów Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, uprawniające do uzyskania pomocy pieniężnej na usamodzielnienie lub kontynuowanie nauki,
- 3) wysokość pomocy pieniężnej na usamodzielnienie,
- 4) wysokość pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki,
- 5) wartość i składniki pomocy na zagospodarowanie w formie rzeczowej, zwanej dalej „pomocą rzeczową”,
- 6) szczegółowe zasady przyznania, zawieszenia lub odmowy pomocy, o której mowa w art. 33p ust. 1 ustawy, zwanej dalej „pomocą w usamodzielnieniu”, oraz tryb postępowania w tych sprawach.

§ 2. 1. Pomoc w usamodzielnieniu przysługuje osobie pełnoletniej objętej opieką całodobową, z wyłączeniem opieki całodobowej turnusowej i okresowej, opuszczającej następujące typy placówek opiekuńczo-wychowawczych i domów pomocy społecznej:

- 1) placówkę rodzinną,
- 2) placówkę socjalizacyjną,
- 3) placówkę resocjalizacyjną,
- 4) dom pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie,
- 5) dom pomocy społecznej dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Pomoc w usamodzielnieniu przysługuje osobie opuszczającej dom pomocy społecznej dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, jeżeli do tego domu została ona skierowana z rodziny zastępczej, placówki opiekuńczo-wychowawczej lub domu pomocy społecznej, o których mowa w ust. 1 pkt 1—4, specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego, zakładu poprawczego lub schroniska dla nieletnich.

§ 3. 1. W celu udzielenia pomocy w usamodzielnieniu powiatowe centrum pomocy rodzinie, właściwe ze względu na miejsce, gdzie zamierza osiedlić się osoba usamodzielniana, wyznacza opiekuna, do którego zadań należy:

- 1) zaznajomienie się z dokumentacją i drogą życiową osoby usamodzielnianej,
- 2) opracowanie wspólnie z osobą usamodzielnianą indywidualnego programu usamodzielnienia, zwanego dalej „programem usamodzielnienia”,
- 3) ocena realizacji programu usamodzielnienia oraz jego modyfikowanie,
- 4) współpraca ze środowiskiem lokalnym, a zwłaszcza z rodziną, szkołą oraz gminą,
- 5) opiniowanie wniosku o pomoc pieniężną na usamodzielnienie lub kontynuowanie nauki oraz o pomoc rzeczową.

2. Powiatowe centrum pomocy rodzinie wyznacza opiekuna, o którym mowa w ust. 1, co najmniej na dwa miesiące przed opuszczeniem przez osobę usamodzielnianą rodziny zastępczej, placówki opiekuńczo-wychowawczej lub domu pomocy społecznej, o których mowa w § 2 ust. 1, specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego, zakładu poprawczego lub schroniska dla nieletnich.

3. Opiekunem może być pracownik socjalny powiatowego centrum pomocy rodzinie, a także wychowawca, psycholog, pedagog lub pracownik socjalny placówki opiekuńczo-wychowawczej lub domu pomocy społecznej, o których mowa w § 2 ust. 1, specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego, zakładu poprawczego lub schroniska dla nieletnich.

4. Opiekunem osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą może być jedno z rodziców zastępczych, a placówkę rodzinną — jej dyrektor.

5. Powiatowe centrum pomocy rodzinie wyznacza opiekuna osoby usamodzielnianej na cały okres usamodzielnienia. W szczególnych przypadkach możliwa jest zmiana opiekuna.

§ 4. 1. Program usamodzielnienia określa:

- 1) współdziałanie i wspieranie osoby usamodzielnianej w kontaktach z rodziną i środowiskiem,
- 2) wykształcenie zgodne z możliwościami i aspiracjami osoby usamodzielnianej i sposób jego uzyskania,
- 3) sposoby uzyskania kwalifikacji zawodowych,
- 4) pomoc w ustaleniu uprawnień do ubezpieczenia zdrowotnego,
- 5) pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w szczególności poprzez:

- a) umożliwienie zamieszkania w mieszkaniu chronionym, przez czas określony,
 - b) całkowite lub częściowe pokrycie wydatków związanych z wynajmem pokoju,
 - c) ułatwienie uzyskania mieszkania socjalnego z zasobów gminy,
 - d) umożliwienie osobie usamodzielnianej uczącej się w gimnazjum, szkole ponadpodstawowej lub ponadgimnazjalnej zamieszkania w bursie lub internacie do czasu ukończenia nauki,
 - e) całkowite lub częściowe pokrycie osobie usamodzielnianej studiującej w szkole wyższej wydatków związanych z zakwaterowaniem,
- 6) podjęcie zatrudnienia,
- 7) pomoc w uzyskaniu przysługujących świadczeń.

2. Program usamodzielnienia zawiera:

- 1) plan podejmowanych działań oraz terminy ich realizacji,
- 2) zobowiązanie osoby usamodzielnianej do realizacji poszczególnych postanowień programu.

§ 5. Pomoc pieniężna na usamodzielnienie i pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki przysługuje osobie usamodzielnianej, której rodzice osiągają dochód nie przekraczający 200% dochodu określonego zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy, a ponadto gdy osoba usamodzielniana:

- 1) jest osobą samotnie gospodarującą i jej dochód nie przekracza 200% dochodu określonego zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 1 ustawy albo
- 2) zamieszkuje z rodziną, która na podstawie przepisów Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego może być zobowiązana do dostarczania środków utrzymania, i dochód tej rodziny nie przekracza 200% dochodu określonego zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy, albo
- 3) pozostaje w związku małżeńskim, tworząc rodzinę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą, której dochód nie przekracza 200% dochodu określonego zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy.

§ 6. 1. Wysokość pomocy pieniężnej na usamodzielnienie dla osoby usamodzielnianej, opuszczającej placówkę socjalizacyjną, placówkę rodzinną lub dom pomocy społecznej, o którym mowa w § 2 ust. 1 pkt 4 i 5, ustala się w kwocie odpowiadającej:

- 1) 400% podstawy, o której mowa w art. 33p ust. 2 ustawy, zwanej dalej „podstawą” — w przypadku przebywania w placówce socjalizacyjnej, placówce rodzinnej lub domach pomocy społecznej, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 4 i 5, przez okres trzech lat i dłużej,
- 2) 200% podstawy — w przypadku przebywania w placówce socjalizacyjnej, placówce rodzinnej lub do-

mach pomocy społecznej, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 4 i 5, przez okres od dwóch do trzech lat,

- 3) 100% podstawy — w przypadku przebywania w placówce socjalizacyjnej, placówce rodzinnej lub domach pomocy społecznej, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 4 i 5, przez okres od roku do dwóch lat.

2. Wysokość pomocy pieniężnej na usamodzielnienie dla osoby usamodzielnianej, opuszczającej rodzinę zastępczą, placówkę resocjalizacyjną, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy, zakład poprawczy lub schronisko dla nieletnich, ustala się w kwocie odpowiadającej:

- 1) 300% podstawy — w przypadku przebywania w rodzinie zastępczej, placówce resocjalizacyjnej, specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, zakładzie poprawczym lub schronisku dla nieletnich, przez okres trzech lat i dłużej,
- 2) 200% podstawy — w przypadku przebywania w rodzinie zastępczej, placówce resocjalizacyjnej, specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, zakładzie poprawczym lub schronisku dla nieletnich, przez okres od dwóch do trzech lat,
- 3) 100% podstawy — w przypadku przebywania w rodzinie zastępczej, placówce resocjalizacyjnej, specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, zakładzie poprawczym lub schronisku dla nieletnich, przez okres od roku do dwóch lat.

3. Do okresu pobytu w rodzinie zastępczej, placówce opiekuńczo-wychowawczej lub domu pomocy społecznej, o których mowa w § 2 ust. 1, specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, zakładzie poprawczym lub schronisku dla nieletnich, które opuszcza osoba usamodzielniana, wlicza się okresy przebywania w innej rodzinie zastępczej, placówce opiekuńczo-wychowawczej lub domu pomocy społecznej, o których mowa w § 2 ust. 1, innym specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, zakładzie poprawczym lub schronisku dla nieletnich.

4. Pomocy pieniężnej na usamodzielnienie udziela się po przygotowaniu programu usamodzielnienia, na wniosek osoby usamodzielnianej, zaopiniowany przez opiekuna, złożony do kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie.

§ 7. 1. Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki jest przyznawana po przedłożeniu na początku każdego semestru zaświadczenia stwierdzającego kontynuowanie nauki w gimnazjum, szkole ponadpodstawowej, szkole ponadgimnazjalnej lub szkole wyższej.

2. Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki przysługuje w czasie trwania roku szkolnego lub akademickiego.

3. Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki nie przysługuje osobie usamodzielnianej kontynuującej naukę w szkole lub szkole wyższej zapewniającej nieodpłatną naukę i nieodpłatne pełne utrzymanie.

4. Wypłacanie pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki w szczególnie uzasadnionych okolicznościach, związanych z tokiem nauki, stanem zdrowia lub zdarzeniem losowym dotyczącym osoby usamodzielnianej, może być zawieszona na jej wniosek, nie dłużej jednak niż na rok.

§ 8. 1. Wartość pomocy rzeczowej stanowi równowartość kwoty nie wyższej niż 300% podstawy.

2. Wartość pomocy rzeczowej dla osoby usamodzielnianej niepełnosprawnej, która ma ustalony umiarkowany lub znaczny stopień niepełnosprawności na podstawie odrębnych przepisów, stanowi równowartość 300% podstawy.

3. W skład pomocy rzeczowej mogą wchodzić:

- 1) wyposażenie mieszkania,
- 2) niezbędne urządzenia domowe,
- 3) pomoce naukowe,
- 4) sprzęt rehabilitacyjny,
- 5) sprzęt, który może służyć do podjęcia zatrudnienia.

§ 9. 1. Dyrektor placówki opiekuńczo-wychowawczej lub domu pomocy społecznej, o których mowa w § 2 ust. 1, specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego, zakładu poprawczego, schroniska dla nieletnich lub rodzina zastępcza informuje powiatowe centrum pomocy rodzinie, właściwe ze względu na miejsce zamieszkania rodziny zastępczej lub miejsce położenia placówki opiekuńczo-wychowawczej lub domu pomocy społecznej, o których mowa w § 2 ust. 1, specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego, zakładu poprawczego lub schroniska dla nieletnich oraz ze względu na miejsce osiedlenia osoby usamodzielnianej, co najmniej na trzy miesiące wcześniej o terminie opuszczenia przez tę osobę rodziny zastępczej, placówki opiekuńczo-wychowawczej lub domu pomocy społecznej, o których mowa w § 2 ust. 1, specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego, zakładu poprawczego lub schroniska dla nieletnich.

2. Dyrektor, o którym mowa w ust. 1, lub rodzina zastępcza przekazuje dokumentację dotyczącą osoby usamodzielnianej właściwemu powiatowemu centrum pomocy rodzinie.

§ 10. 1. Sytuację dochodową osoby usamodzielnianej ustala pracownik socjalny ośrodka pomocy społecznej, właściwego ze względu na miejsce zamieszkania rodziny zastępczej lub miejsce położenia placówki opiekuńczo-wychowawczej lub domu pomocy społecznej, o których mowa w § 2 ust. 1, specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego, zakładu poprawczego lub schroniska dla nieletnich, w drodze wywiadu środowiskowego (rodzinnego).

2. Sytuację życiową, dochodową i majątkową rodziny, która na podstawie przepisów Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego może być zobowiązana do dostar-

czania środków utrzymania, ustala pracownik socjalny ośrodka pomocy społecznej właściwego ze względu na miejsce zamieszkania tej rodziny, w drodze wywiadu środowiskowego (rodzinnego).

§ 11. 1. Powiatowe centrum pomocy rodzinie może odmówić przyznania pomocy pieniężnej na usamodzielnienie w przypadku, gdy:

- 1) istnieje uzasadnione przypuszczenie, iż środki finansowe przyznane osobie usamodzielnianej zostaną wykorzystane niezgodnie z celem, na jaki zostały przyznane,
- 2) osoba usamodzielniana przed osiągnięciem pełnoletności opuściła samowolnie rodzinę zastępczą, placówkę opiekuńczo-wychowawczą, dom pomocy społecznej, zakład poprawczy, schronisko dla nieletnich lub specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy,
- 3) osoba usamodzielniana została osadzona w zakładzie karnym.

2. Osoba usamodzielniana, która trzykrotnie bez uzasadnienia zmieniła szkołę na tym samym poziomie kształcenia lub szkołę wyższą, traci prawo do otrzymania pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki.

§ 12. 1. Pomoc pieniężna na usamodzielnienie lub kontynuowanie nauki może być zawieszona przez powiatowe centrum pomocy rodzinie na okres od 6 miesięcy do 1 roku w przypadku, gdy:

- 1) stwierdzi się marnotrawienie przyznanej pomocy,
- 2) osoba usamodzielniana nie realizuje programu usamodzielnienia,
- 3) nastąpi porzucenie przez osobę usamodzielnianą nauki umożliwiającej przygotowanie zawodowe i nie podejmie ona zatrudnienia,
- 4) osoba usamodzielniana porzuci pracę i uchyla się od podjęcia proponowanego zatrudnienia.

2. Pomoc pieniężną na usamodzielnienie zawieszają się w przypadku, gdy przeciwko osobie usamodzielnianej wszczęto postępowanie karne o przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego, do czasu prawomocnego zakończenia postępowania.

3. Jeżeli po upływie okresu zawieszenia udzielania pomocy pieniężnej na usamodzielnienie przyczyny zawieszenia pomocy nie ustąpią, następuje odmowa udzielenia tej pomocy.

§ 13. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Pracy i Polityki Społecznej:

w z. *J. Starega-Piasek*